

Opisy produktów Rabobank Polska S.A.

Warszawa, marzec 2010

Wymiana walut (Foreign Exchange)

Wymiana walut jest umową pomiędzy bankiem a klientem, w której strony zobowiązują się wymienić w ustalonym dniu rozliczenia określoną kwotę waluty na inną walutę po ustalonym kursie. Wymiana jest dokonywana w taki sposób, że bank przesyła na rachunek klienta określoną kwotę danej waluty a klient przesyła na rachunek banku określoną kwotę drugiej waluty. Najczęściej rozliczenie odbywa się poprzez rachunki klienta prowadzone przez Rabobank Polska S.A.. W takim przypadku bank uznaje jeden z rachunków i obciąża drugi rachunek. Obowiązkiem klienta jest wówczas zapewnienie środków na obciążanym rachunku. Zobowiązanie stron jest nieodwołalne. Zawarcie i rozliczenie transakcji wiąże się z ryzykiem kredytowym kontrahenta banku- bank ocenia czy klient wywiąże się z podjętego zobowiązania wymiany walut. Z tego powodu bank ma prawo odmówić zawarcia transakcji, jeśli uzna, że ryzyko jest zbyt duże.

W momencie zawierania transakcji strony ustalają następujące parametry transakcji wymiany:

- Kwota w walucie 1,
- Kurs wymiany,
- Kwota w walucie 2 (=kwota w walucie 1*Kurs wymiany),
- Data rozliczenia wymiany walut,
- Sposób rozliczenia wymiany.

W zależności od daty rozliczenia transakcje wymiany dzielą się na:

- FX OUTRIGHT – wymiana walut realizowana w dniu zawarcia transakcji lub następnego dnia roboczego,
- FX SPOT - wymiana walut realizowana dwa dni robocze po dniu zawarcia transakcji,
- FX FORWARD - wymiana walut realizowana później niż dwa dni robocze po dniu zawarcia transakcji,
- FX SWAP – jednoczesne uzgodnienie wymiany FX OUTRIGHT lub FX SPOT oraz FX FORWARD, przy czym kwota wymiany w jednej walucie jest identyczna w obydwu „nogach” transakcji, lecz strona transakcji jest przeciwna tzn. klient kupuje walutę 1 w pierwszej „nodze” i sprzedaje walutę 1 w drugiej „nodze” FX swap.

Cel zawierania transakcji

Bank oferuje zawieranie transakcji wymiany klientom, którzy zabezpieczają swoje ryzyko walutowe i wymieniają nadwyżki waluty na walutę potrzebną do ich działalności. Dotyczy to głównie klientów aktywnie działających w handlu zagranicznym (export, import) lub posiadających umowy, których wartość zależy od kursu walut (np. najem powierzchni w EUR przeliczany na złote). Zawierając transakcje wymiany klienci mogą ustalić wartość danej umowy w walucie bazowej i wyeliminować ryzyko związane ze zmianą kursu walut.

Ryzyko

Transakcja wymiany walut nieodwołalnie ustala kurs wymiany waluty w określonym dniu w przyszłości. Ze względu na dużą zmienność rynku walutowego może się okazać, że transakcja została zawarta po kursie mniej korzystnym niż bieżący kurs rynkowy obowiązujący w dniu rozliczenia. Wycena takiej transakcji może być negatywna dla klienta i obciążyć to jego

rachunek wyników. Transakcja działa symetrycznie tzn. ze względu na zmienność rynku równie prawdopodobne jest, że kurs bieżący w dniu rozliczenia będzie mniej korzystny niż kurs terminowy i w takim przypadku klient wykaże dodatkowy zysk z tytułu różnic kursowych. Rynek walutowy jest rynkiem płynnym i praktycznie w każdej chwili transakcja FX forward może zostać zamknięta transakcją przeciwną. Negatywna wycena transakcji forward może spowodować konieczność złożenia zabezpieczenia w banku.

Opcje walutowe (FX Options)

Opcja walutowa jest zbywalnym prawem do zrealizowania wymiany walut pomiędzy wystawcą opcji i jej nabywcą. Wystawca opcji zobowiązuje się wobec nabywcy do zrealizowania w ustalonym dniu rozliczenia wymiany określonej kwoty waluty na inną walutę po ustalonym kursie. Nabywca opcji ma prawo a nie obowiązek wykonanie transakcji wymiany z wystawcą opcji. Prawo jest realizowane przez nabywcę w przypadku, gdy w dniu rozliczenia wymiana walut po kursie bieżącym jest mniej korzystna niż wymiana wynikająca z opcji walutowej. Nabywca opcji płaci wystawcy premię za nabywaną opcję lub wystawia w zamian inną opcję tworząc tzw. Strukturę opcyjną. Wymiana walut jest dokonywana na żądanie posiadacza opcji w taki sposób, że bank przesyła na rachunek klienta określoną kwotę danej waluty a klient przesyła na rachunek banku określoną kwotę drugiej waluty. Najczęściej rozliczenie odbywa się poprzez rachunki klienta prowadzone przez Rabobank Polska S.A.. W takim przypadku bank uznaje jeden z rachunków i obciąża drugi rachunek. Obowiązkiem klienta jest wówczas zapewnienie środków na obciążanym rachunku. Kupno opcji od klienta wiąże się z ryzykiem kredytowym kontrahenta banku- bank ocenia czy klient wywiąże się z podjętego zobowiązania wymiany walut. Z tego powodu bank ma prawo odmówić zawarcia transakcji, jeśli uzna, że ryzyko jest zbyt duże.

W momencie zawierania transakcji opcyjnej strony ustalają następujące parametry transakcji:

- Rodzaj opcji (sprzedaży- PUT lub kupna- CALL),
- Kwota CALL w walucie 1,
- Kurs opcji (STRIKE),
- Kwota PUT w walucie 2,
- Data realizacji opcji (dzień, w którym nabywca decyduje o realizacji opcji),
- Data rozliczenia wymiany walut (najczęściej dwa dni robocze po dacie realizacji),
- Sposób rozliczenia wymiany,
- Koszt opcji (premia) i data jej zapłaty przez nabywcę opcji,
- Warunki realizacji opcji (w przypadku opcji warunkowych).

Podstawowe rodzaje opcji:

- Opcja kupna CALL – daje nabywcy prawo do zakupu waluty CALL po określonym kursie,
- Opcja sprzedaży PUT – daje nabywcy prawo do sprzedaży waluty PUT po określonym kursie,
- Opcja europejska – wymiana walut wynikająca z prawa nabywcy jest rozliczana w jednym określonym dniu w przyszłości (dzień realizacji),
- Opcja amerykańska - wymiana walut wynikająca z prawa nabywcy może być rozliczona w wybranym dniu w przyszłości pomiędzy dniem zawarcia transakcji a dniem realizacji opcji,
- Opcja warunkowa – rozliczenie opcji jest możliwe tylko w przypadku spełnienia określonego warunku rynkowego; określone spełnienie warunku np. przekroczenie danego poziomu przez kurs rynkowy może prawo wynikające z opcji włączyć lub wyłączyć.

Cel zawierania transakcji

Bank oferuje zawieranie transakcji opcyjnych klientom, którzy zabezpieczają swoje ryzyko walutowe i wymieniają nadwyżki waluty na inną walutę potrzebną do ich działalności. Dotyczy to głównie klientów aktywnie działających w handlu zagranicznym (export, import) lub posiadających umowy, których wartość zależy od kursu walut (np. najem powierzchni w EUR

przeliczany na złote). Zawierając transakcje wymiany klienci mogą ustalić wartość danej umowy w walucie bazowej i wyeliminować ryzyko związane ze zmianą kursu walut.

Ryzyko

Kupujący opcji płaci premię, ale nie ponosi ryzyka związanego ze zmianą kursów. Sprzedający opcję otrzymuje premię, ale ponosi pełne ryzyko. Ze względu na dużą zmienność rynku walutowego może się okazać, że wystawca opcji wymienia walutę po kursie mniej korzystnym niż bieżący kurs rynkowy obowiązujący w dniu rozliczenia opcji. Wycena opcji wystawionej może być tylko negatywna lub równa zero. Rozliczenie opcji obciąża rachunek wyników wystawcy. Wycena opcji kupionej może być tylko dodatnia lub równa zero. Rynek walutowy jest rynkiem płynnym i praktycznie w każdej chwili transakcja opcyjna może zostać zamknięta transakcją przeciwstawną. Negatywna wycena sprzedanej opcji może spowodować konieczność złożenia zabezpieczenia w banku. Wystawca opcji powinien być świadomy ryzyka, że potencjalne straty z tytułu zamknięcia opcji mogą być znacząco większe od wysokości premii otrzymanej od kupującego opcje.

Transakcja przyszłej stopy procentowej FRA (Forward Rate Agreement)

Transakcja FRA pozwala na ustalenie przyszłej stopy procentowej dla określonej kwoty teoretycznego depozytu lub kredytu. Strony umowy nieodwołalnie zobowiązują się do rozliczenia w określonym dniu w przyszłości różnicy odsetek pomiędzy stopą FRA a stopą referencyjną (WIBOR, LIBOR, EURIBOR) obliczanych od ustalonej kwoty nominalnej za ustalony okres referencyjny.

Dzięki zawarciu transakcji FRA klient uzyskuje możliwość zabezpieczenia poziomu oprocentowania przyszłego okresu odsetkowego w kredycie /inwestycji opartej o zmienną stopę procentową. Kupno FRA chroni klienta przed wzrostem stóp procentowych. Sprzedaż FRA chroni klienta przed spadkiem stóp procentowych. FRA jest transakcją, w której klient i bank umawiają się, że w określonym dniu w przyszłości bank przyjmie 'teoretyczny depozyt' lub udzieli 'teoretycznej pożyczki' po stałej, z góry określonej stawce procentowej. W rzeczywistości bank nie przyjmuje depozytu ani nie udziela pożyczki (tzn. nie ma fizycznego przepływu kwoty transakcji), Strony rozliczają się jedynie wartością różnicy odsetek wynikającej z porównania stawki FRA z rynkową stopą. Rozliczenie FRA odbywa się w dniu rozpoczęcia teoretycznego depozytu /kredytu.

W momencie zawierania transakcji strony ustalają następujące parametry transakcji FRA:

- Kwota nominalna
- Stopa procentowa FRA
- Rodzaj i dzień ustalenia stopy referencyjnej
- Dzień rozpoczęcia okresu zabezpieczonego
- Dzień zakończenia okresu zabezpieczonego.

Cel zawierania transakcji

Bank oferuje zawieranie transakcji FRA klientom, którzy zabezpieczają swoje ryzyko stopy procentowej związane z kredytem lub inwestycją oparta na zmiennej stopie procentowej. Zawierając transakcje FRA klienci mogą ustalić wartość przyszłych odsetek związanych z daną umową kredytu lub inwestycji.

Ryzyko

Transakcja FRA nieodwołalnie ustala przyszłą stopę procentową teoretycznego depozytu/kredytu w określonym okresie w przyszłości. Ze względu na zmienność rynku stopy procentowej może się okazać, że transakcja została zawarta po stopie procentowej mniej korzystnej niż bieżąca stopa referencyjna. Wycena i rozliczenie takiej transakcji może być negatywna dla klienta i obciąży to jego rachunek wyników. Transakcja działa symetrycznie tzn. ze względu na zmienność rynku równie prawdopodobne jest, że stopa referencyjna w dniu rozliczenia będzie mniej korzystna niż stopa FRA i w takim przypadku klient wykaże dodatkowy zysk z tytułu wyceny i rozliczenia transakcji FRA. Rynek krótkoterminowej stopy procentowej jest rynkiem płynnym i praktycznie w każdej chwili transakcja FRA może zostać zamknięta transakcją przeciwstawną. Negatywna wycena FRA może spowodować konieczność złożenia zabezpieczenia w banku.

Transakcja zamiany stóp procentowych IRS i CIRS (Interest Rate Swap)

Transakcja IRS/CIRS jest umową, w której strony nieodwołalnie zobowiązują się do wzajemnej wymiany strumienia płatności odsetkowych wyrażonych w tej samej walucie (IRS) lub różnych walutach (CIRS) w określonym przedziale czasu. Odsetki obliczane są od ustalonej kwoty nominalnej i mogą być bazować na stopie stałej lub zmiennej. Wymiana płatności odsetkowych następuje cyklicznie w uzgodnionych przez strony dniach.

W momencie zawierania transakcji strony ustalają następujące parametry transakcji IRS:

- Początek transakcji
- Koniec transakcji
- Kwota nominalna lub kwoty nominalne w dwóch walutach w przypadku CIRS
- Okresy odsetkowe
- Stopa procentowa płacona przez bank (wyrażona liczbą jeśli jest stała lub nazwa stopy referencyjnej i dni ustalenia w przypadku stopy zmiennej)
- Stopa procentowa płacona przez klienta (wyrażona liczbą jeśli jest stała lub nazwa stopy referencyjnej i dni ustalenia w przypadku stopy zmiennej)

Rodzaje transakcji zamiany stóp procentowych:

- BASIS SWAP - Zamiana zmiennej stopy w jednej walucie na zmienną stopę w tej samej walucie lecz płaconej z inną częstotliwością
- CURRENCY BASIS SWAP - Zamiana zmiennej stopy w jednej walucie na zmienną stopę w drugiej walucie
- IRS – Zamiana zmiennej stopy w jednej walucie na stałą stopę w tej samej walucie
- CIRS - Zamiana zmiennej stopy w jednej walucie na stałą stopę w innej walucie

Cel zawierania transakcji

Bank oferuje zawieranie transakcji zamiany stóp procentowych klientom, którzy zabezpieczają swoje ryzyko stopy procentowej związane z kredytem lub inwestycją opartą na zmiennej stopie procentowej. Zawierając transakcje IRS klienci mogą ustalić wartość przyszłych odsetek związanych z daną umową kredytu lub inwestycji. Najczęściej zabezpieczane są odsetki na bazie zmiennej stopy procentowej płacone od kredytów.

Ryzyko

Transakcja zamiany stóp procentowych nieodwołalnie ustala przyszłą stopę procentową strumienia płatności w określonym okresie. Ze względu na zmienność rynku stopy procentowej może się okazać, że transakcja została zawarta po stopie procentowej mniej korzystnej niż bieżąca stopa referencyjna. Wycena i rozliczenie takiej transakcji może być negatywna dla klienta i obciążyć to jego rachunek wyników. Transakcja działa symetrycznie tzn. ze względu na zmienność rynku równie prawdopodobne jest, że stopa referencyjna w dniu rozliczenia będzie mniej korzystna niż stopa transakcji zamiany i w takim przypadku klient wykaże dodatkowy zysk z tytułu wyceny i rozliczenia transakcji IRS/CIRS. Rynek długoterminowej stopy procentowej jest rynkiem płynnym i praktycznie w każdej chwili transakcja ISR/CIRS może zostać zamknięta transakcją przeciwstawną. Negatywna wycena ISR/CIRS może spowodować

konieczność złożenia zabezpieczenia w banku. Wymiana kwoty nominalnej w transakcji CIRS wiąże się dodatkowo z ryzykiem typowym dla transakcji FX forward opisanym powyżej.

Transakcje kupna sprzedaży bonów skarbowych

Dłużne papiery wartościowe są emitowane przez Skarb Państwa w celu pozyskania finansowania budżetu. Inwestorzy nabywając dłużne papiery wartościowe dostarczają finansowania budżetu biorąc na siebie ryzyko kredytowe kraju. Bony Skarbowe są sprzedawane za pośrednictwem NBP i mają termin wykupu do 1 roku włącznie. Bony skarbowe są instrumentem dyskontowym - za dokonane zakupy dłużnych papierów wartościowych inwestorzy otrzymują przychód w postaci premii. Transakcja kupna sprzedaży dłużnych papierów wartościowych polega na zbyciu papierów wartościowych przez sprzedającego w zamian za środki pieniężne zapłacone przez kupującego.

W momencie zawierania transakcji strony ustalają następujące parametry transakcji kupna sprzedaży dłużnych papierów wartościowych:

- Datę wykupu bonu skarbowego
- Cena za 100 wartości nominalnej i wynikająca z niej rentowność do wykupu
- Data rozliczenia kupna/sprzedaży
- Instrukcje rozliczeniowe – przechowywanie papieru wartościowego i zapłata środków pieniężnych

Cel zawierania transakcji

Bank oferuje zawieranie transakcji kupna/sprzedaży dłużnych papierów wartościowych klientom, którzy inwestują środki pieniężne w ten rodzaj inwestycji lub sprzedają uprzednio zakupione papiery w celu pozyskania środków pieniężnych. Ze względu na fakt, że kupujący dłużne papiery wartościowe ponosi ryzyko kredytowe emitenta to bank nie jest zobowiązany do zakupu papierów od klientów.

Ryzyko

Nabywca bonów skarbowych ponosi dwa rodzaje ryzyka:

- Kredytowe kraju – emitent jest zobowiązany wykupić papiery w dniu ich zapadalności i powinien posiadać środki niezbędne do takiej operacji,
- Stopy procentowej – kupujący dokonuje inwestycji i na skutek wzrostu rynkowych stóp procentowych wycena zakupionych papierów może być niższa niż koszt zakupu. Sprzedaż takich papierów przed terminem wykupu może powodować negatywny wynik finansowy. Analogicznie spadek stóp procentowych może zwiększyć wycenę posiadanych papierów i ich sprzedaż generuje dodatkowy przychód finansowy.

Transakcje kupna sprzedaży obligacji skarbowych

Obligacje skarbowe są emitowane przez Skarb Państwa w celu pozyskania finansowania budżetu kraju. Inwestorzy nabywając dłużne papiery wartościowe dostarczają finansowania budżetu biorąc na siebie ryzyko kredytowe danego kraju. Obligacje skarbowe mają termin wykupu dłuższy niż rok. Za dokonane zakupy obligacji skarbowych inwestorzy otrzymują przychód w postaci odsetek lub premii w przypadku papierów sprzedawanych z dyskontem. Transakcja kupna sprzedaży dłużnych papierów wartościowych polega na zbyciu papierów wartościowych przez sprzedającego w zamian za środki pieniężne.

W momencie zawierania transakcji strony ustalają następujące parametry transakcji kupna sprzedaży obligacji skarbowych:

- Rodzaj papieru wartościowego (rodzaj, data wykupu, kupon)
- Cena za 100 wartości nominalnej
- Data rozliczenia kupna/sprzedaży
- Instrukcje rozliczeniowe – przechowywanie papieru wartościowego i zapłata środków pieniężnych.

Ze względu na oprocentowanie obligacje skarbowe dzielą się na:

- Stało-kuponowe – określone odsetki płacone w określonych dniach
- Zmienno-kuponowe – odsetki płacone w określonych dniach na bazie referencyjnej stopy procentowej
- Zerokuponowe – stała rentowność inwestycji realizowana poprzez zakup papierów z dyskontem (poniżej 100 jednostek pieniężnych za 100 wartości nominalnej).

Cel zawierania transakcji

Bank oferuje zawieranie transakcji kupna/sprzedaży obligacji skarbowych klientom, którzy inwestują środki pieniężne w ten rodzaj inwestycji lub sprzedają uprzednio zakupione papiery w celu pozyskania środków pieniężnych. Ze względu na fakt, że kupujący dłużne papiery wartościowe ponosi ryzyko kredytowe emitenta to bank nie jest zobowiązany do zakupu papierów od klientów.

Ryzyko

Nabywca dłużnych papierów wartościowych ponosi dwa rodzaje ryzyka:

- Kredytowe kraju – emitent jest zobowiązany wykupić papiery w dniu ich zapadalności i powinien posiadać środki niezbędne do takiej operacji,
- Stopy procentowej przy papierach o stałym kuponie lub zero kuponowych – kupujący dokonuje inwestycji i na skutek wzrostu rynkowych stóp procentowych wycena zakupionych papierów może być niższa niż koszt zakupu. Sprzedaż takich papierów przed terminem wykupu może powodować negatywny wynik finansowy. Analogicznie spadek stóp procentowych może zwiększyć wycenę posiadanych papierów i ich sprzedaż generuje dodatkowy przychód finansowy.

Transakcje kupna sprzedaży komercyjnych dłużnych papierów wartościowych

Dłużne papiery wartościowe są emitowane w celu pozyskania finansowania działalności przez firmy lub samorządy. Inwestorzy nabywając dłużne papiery wartościowe dostarczają finansowania emitentom papierów biorąc na siebie ryzyko kredytowe emitenta. Za dokonane zakupy dłużnych papierów wartościowych inwestorzy otrzymują przychód w postaci odsetek lub premii w przypadku papierów sprzedawanych z dyskontem. Emitentami obligacji są: firmy, instytucje finansowe, gminy, Skarb Państwa. Transakcja kupna sprzedaży dłużnych papierów wartościowych polega na zbyciu papierów wartościowych przez sprzedającego w zamian za środki pieniężne.

W momencie zawierania transakcji strony ustalają następujące parametry transakcji kupna sprzedaży dłużnych papierów wartościowych:

- Rodzaj papieru wartościowego (emitent, data wykupu, kupon)
- Cena za 100 wartości nominalnej
- Data rozliczenia kupna/sprzedaży
- Instrukcje rozliczeniowe – przechowywanie papieru wartościowego i zapłata środków pieniężnych.

Ze względu na oprocentowanie dłużne papiery wartościowe dzielą się na:

- Stało-kuponowe – określone odsetki płacone w określonych dniach
- Zmiennie-kuponowe – odsetki płacone w określonych dniach na bazie referencyjnej stopy procentowej
- Zerokuponowe – stała rentowność inwestycji realizowana poprzez zakup papierów z dyskontem (poniżej 100 jednostek pieniężnych za 100 wartości nominalnej).

Cel zawierania transakcji

Bank oferuje zawieranie transakcji kupna/sprzedaży dłużnych papierów wartościowych klientom, którzy inwestują środki pieniężne w ten rodzaj inwestycji lub sprzedają uprzednio zakupione papiery w celu pozyskania środków pieniężnych. Ze względu na fakt, że kupujący dłużne papiery wartościowe ponosi ryzyko kredytowe emitenta to bank nie jest zobowiązany do zakupu papierów od klientów.

Ryzyko

Nabywca dłużnych papierów wartościowych ponosi dwa rodzaje ryzyka:

- Ryzyko kredytowe emitenta – emitent jest zobowiązany wykupić papiery w dniu ich zapadalności i powinien posiadać środki niezbędne do takiej operacji,
- Ryzyko stopy procentowej przy papierach o stałym kuponie lub zero kuponowych – kupujący dokonuje inwestycji i na skutek wzrostu rynkowych stóp procentowych wycena zakupionych papierów może być niższa niż koszt zakupu. Sprzedaż takich papierów przed terminem wykupu może powodować negatywny wynik finansowy. Analogicznie spadek stóp procentowych może zwiększyć wycenę posiadanych papierów i ich sprzedaż generuje dodatkowy przychód finansowy.